MITTEILUNGEN-WIADOMOŚCI

DER K. u. K. WARENVERKEHRSZENTRALE FUR DAS ÖSTERREICHISCH-UNGARISCHE OKKUPATIONSGEBIET.

C. i K. ZARZĄDU OBROTU TOWAROWEGO DLA AUSTRYACKO-WĘGIERSKIEGO OBSZARU OKUPACYJNEGO.

Telegramme: Warenverkehrszentrale Krakau. Fernsprechnummer: 3582.

Erscheint zweimal monatlich als Beilage der Amtsblätter im Okkupationsgebiet.
Wychodzi dwa razy miesięcznie jako dodatek do Dzienników urzędowych obszaru okupacyjnego.

Telegramy: Zarząd obrotu towarowego Kraków. Telefon Nr. 3582.

Krakau 1. November 1917. | № 47. | Kraków 1. listodada 1917.

INHALT:

TREŚĆ:

Postwesen.

Briefsendungen der k. u. k. Warenverkehrszentrale in Krakau. In einer Eingabe der k. u. k. Warenverkehrszentrale Krakau an die k. u. k. Etappenpost- u. Telegraphendirektion Lublin wurde darauf hingewiesen, daß die von der Warenverkehrszentrale für Adressaten im Bereiche dieser Postdirektion aufgegebenen amtlichen Briefpostsendungen seitens der k. u. k. Etappenpostämter öfters mit der Auskunft »nicht behoben« an das Aufgabeamt zurückgeleitet werden. Da diese Briefsendungen zumeist Erledigungen enthalten, bei welchen nicht vorausgesetzt werden kann, daß die betreffenden Parteien für dieselben kein Interesse hätten, hat die k. u. k. Etappenpostdirektion Lublin daraufhin mit Vdg. Nr. 155, Amtsblatt der Etpp.- u. Tel.-Dir. Lublin Nr. 19 vom 1. Oktober 1917, die Etappenpostämter angewiesen, den Briefpostsendungen der Warenverkehrszentrale in Krakau ein ganz besonderes Augenmerk zuzuwenden. Trotzdem enthebt diese Verordnung die Adressaten nicht von der Verpflichtung die bei den Etappenpostämtern eingelangten Briefe nach erfolgter Avisierung möglichst bald zu beheben. Im eigenen Interesse wird den Adressaten empfohlen, in jenen Fällen, wo eine Erledigung erwartet wird, bei den Postämtern nach Ablauf einer Frist von zirka 4—5 Wochen über den Eingang eines Briefes, falls nicht mittlerweile avisiert, nachzufragen.

Amtsblatt der k. u. k. Etappenpost- und Telegraphendirektion Lublin. Nr. 19 vom 1. Oktober 1917 enthält: 152. Polnischer Landwirtschaftsrat, Portofreiheit. — 153. Post-

Sprawy pocztowe.

Listy c. i k. Zarządu obrotu towarowego w Krakowie. C. i k. Zarząd obrotu towarowego w Krakowie w podaniu do c. i k. dyrekcyi etapowych poczt i telegrafów w Lublinie zwrócił uwagę, że nadane przez ten Zarząd urzędowe listy do adresatów w okręgu tej dyrekcyi, c. i k. etapowe urzędy pocztowe często zwracają z uwagą: »nie podjęto«. Ponieważ listy te zawierają przeważnie załatwienia, o których można przypuszczać, że strony się niemi interesują, poleciła c. i k. Dyrekcya etapowych poczt w Lublinie etapowym urzędom pocztowym rozporządzeniem L. 155 zawartem w swoim dzienniku urzędowym Nr. 19 z dnia 1. października 1917, by na listy Zarządu obrotu towarowego zwracały szczególną uwagę. Mimoto rozporządzenie powyższe nie zwalnia adresatów od obowiązku rychłego podejmowania w etapowych urzędach pocztowych listów, o których nadejściu zawiadomiono. Zaleca się stronom w ich własnym interesie, by w wypadkach, gdy oczekują załatwienia, dopytywały się w urzędach pocztowych po upływie 4—5 tygodni o nadejściu listu, o ile ich o tem w międzyczasie nie zawiadomiono.

Dziennik urzędowy c. i k. etapowej Dyrekcyi poczt i telegrafów w Lublinie. Nr. 19 z 1. października 1917 zawiera: 152. Polska rada rolnicza, uwolnienie od porta. 153. Obrót pocztowy rum. jeńców wojennych z mieszkań-

verkehr der rum. Kgf. mit den Bewohnern in den besetzten Teilen Rumäniens. — 154. Notenpakete an österr.-ungar. Truppen. — 155. Ausfuhrsbewilligungen der Warenverkehrszentrale Krakau. — 156. Reklamationen von Postsparkassa-Einzahlungen. — 157. Halbmonatsschriften »Spolem« und »Wiadomości graficzne«, Zulassung im k. u. k. Verwaltungsgebiet. — 158. Sparsamkeit mit Bindemitteln. — Personalien.

Nr. 20, vom 15. Oktober 1917 enthält: 159. Polnischer Landwirtschaftsrat, Portofreiheit im Wechselverkehre mit Bosnien - Herzegowina. — 160. Briefschmuggel von der Armee im Felde. — 161. I. Zulassung des Postverkehres zwischen den Kriegsgefangenen bei der Armee im Felde und den Bewohnern der Okkupationsgebiete. II. Regelung des Postverkehres der Internierten und Konfinierten. — 162. Privatpostpaketverkehr zwischen dem M. G. G. Lublin und Deutschland sowie dem G. G. Warschau. — 163. »Glos Nauczycielski« Zulassung im k. u. k. Verwaltungsgebiete. — 164. Eröffnung des Etappenpostamtes II. Kl. in Ljubovija (Serbien). — Personalien.

Postämter in Rawa und Demblin im. kais. deutschen Okkupationsgebite. Das Postamt in Rawa ist vom 1. Oktober ab in eine Postagentur umgewandelt worden, die den Post- und Telegrammverkehr in demselben Umfange wahrnimmt, wie bisher das Postamt. Das kais. deutsche Postamt in Demblin ist am 1. Oktober aufgehoben worden.

cami zajętych części Rumunii. — 154. Pakiety z nutami dla wojsk austro-węgierskich. — 155. Zezwolenia wywozowe Zarządu obrotu towarowego w Krakowie. — 156. Reklamacye wpłat pocztowej kasy oszczędności. — 157. Dopuszczenie półmiesięczników »Społem« i »Wiadomości graficzne« w c. i k. obszarze administracyjnym. — 158. Oszczędzanie spoiwa. — Sprawy osobiste.

Nr. 20 z 15. października 1917 zawiera: 159. Polska Rada gospodarcza; uwolnienie od porta w obrocie wekslowym z Bośnią i Hercegowiną. — 160. Przemycanie listów z armii w polu. — 161. I. Dopuszczenie obrotu pocztowego między jeńcami wojennymi przy armii w polu a mieszkańcami obszarów okupowanych. II. Uregulowanie obrotu pocztowego internowanych i konfinowanych. — 162. Prywatny obrót pakietów pocztowych między W. Jen. Gub. lubelskiem i Niemcami jakoteż Jen. Gub. warszawskiem. — 163. Dopuszczenie »Glosu Nauczycielskiego« w c. i k. obszarze administracyjnym. — 164. Otwarcie etapowego urzędu pocztowego II. klasy w Ljuboviji (w Serbii). Sprawy osobiste.

Urzędy pocztowe w Rawie i Dęblinie w ces. niem. Jeneralgubernatorstwie. Urząd pocztowy w Rawie zamieniony został od dnia 1. października na agenturę pocztową, która załatwia komunikacyę pocztową i telegraficzną w tym samym zakresie w jakim dotąd załatwiał je urząd pocztowy. Ces. niem. urząd pocztowy w Dęblinie został zamknięty dnia 1. października.

Verzeichnis der Orte mit Postanstalten.

I.

Im k. u. k. Militär-Generalgouvernement Lublin.

Spis urzędów pocztowych.

I.

W c. i k. wojskowem Jen.-Gubern. lubelskiem.

Bełchatów
Białobrzegi (ad Radom)
Biłgoraj
Busk (Pol.)
Chęciny
Chmielnik
Chełm
Dąbrowa (Pol.)
Działoszyce
Działoczyn
Gorzkowice
Granica
Grubieszów
Janów (Pol.)
Jedlinsk
Jędrzejów
Ilza
Iwaniska (Pol.)
Kazimierza wielka
Kielce
Klimontów
Kłomnice
Koniecpol (ad Noworadomsk)
Końsk
Koprzywnica
Kozienice
Kraśnik
Krasnostaw
Laszczów
Lipsko
Lubartów
Lublin
Miechów
Nowa Brzeznica
Noworadomsk
Nowy Korczyn
Olkusz
Opatów (Pol.)
Opoczno (Pol.)
Opole (ad Puławy)
Ostrowiec
Ozarów (ad Opatów)
Pajęczno
Pilica
Piotrków
Pinczów
Pradla
Proszowice
Przyzucha
Przedborz (ad Końsk)
Puławy
Radom
Radoszyce (ad Końsk)
Rudniki
Sandomierz
Skala (Polen)
Skalbmierz
Skarzysko
Slawków (Pol.)
Słomniki
Staszów
Stopnica
Strzemieszyce
Suchedniów
Sulejów
Szczebrzeszyn
Szczekocin
Szczerców
Szydłów
Tarnogrod
Tomaszów (ad Tomaszów)
Widawa
Wierzbnik
Włoszczowa
Wodzisław
Wolborz
Wolbrom
Zamość
Żarki
Zawichost
Zwierzyniec

Zoll- und Tarifangelegenheiten.

Abänderung von Tarifen. Tarif für den direkten Güterverkehr der k. u. k. Heeresbahn Nord mit Ungarn vom 15. April 1917. Mit Gültigkeit vom 15. Oktober 1917 bis längstens 1. Februar 1919 wurde Tarif 2 für Getreide bezüglich der Station Maramarossziget und der Station Sosnowiec We. E. ergänzt.

Tarif für den direkten Güterverkehr der k. u. k. Heeresbahn Nord mit Oesterreich vom 15. März 1917. Tarif 44 für Koks und zwar Steinkohlenkoks, Gaskoks aus Leuchtgasfabriken, Koksasche, Kokslösche, Kokszünder (Zünderkoks)

Sprawy cłowe i taryfowe.

Zmiana taryf. Tarifa dla bezpośredniego ruchu towarowego c. i k. wojskowej kolei północnej z Węgrami z dnia 15. kwietnia 1917. Z ważnością od 15. października 1917 r. najdalej do 1. lutego 1919 r. uzupełniono taryfę 2 na zboże odnośnie do stacyi Marmarossziget i stacyi Sosnowiec We. F.

Taryfa dla bezpośredniego ruchu towarowego c. i k. wojskowej kolei północnej z Austyą z dnia 15. marca 1917 r. Taryfę 44 na koks a to: Koks kamienny, koks gazowy z gazowni, popiół koksowy, miał koksowy, podpały koksowe

und Rostfallzünder wurde mit Gültigkeit vom 15. Oktober 1917 bis auf Widerruf, bezw. bis zur Durchführung im Tarifwege, längstens bis 1. Februar 1918 eingeführt.

Oesterr.-ung. Personen- und Gepäckverkehr mit den Stationen der k. u. k. Heeresbahn Nord. Mit sofortiger Gültigkeit ist auf Seite 38 des Nachtrages I. zu dem österr. ungar. Personen- und Gepäcktarif mit den Stationen der k. u. k. Heeresbahn Nord im Abschnitt »Von M.-Ostrau-Oderfurt« nachzutragen: »134 km, Strzemieszyce, via Trzebinia—Szczakowa—Granica, k. k. Stb. K. 0.59, Heeresbahn Nord K 0.06, zusammen K 0.65.«

Kündigung des Tarifes für den direkten Personen- und Gepäckverkehr zwischen der Heeresbahn Nord und Ungarn. Die Direktion der kön. ung. Staatseisenbahnen hat den Tarif für die Beförderung von Personen, Reisegepäck u. Zeitungspaketen als Expreßgut zwischen ungar. Stationen einerseits und Stationen der k. u. k. Heeresbahn Nord andererseits vom 1. August 1916 und den Nachtrag I. zu diesem Tarife vom 1. März 1917 mit 1. November 1917 gekündigt. Daher ist mit diesem Tage die Ausgabe direkter Fahrkarten und die direkte Abfertigung von Reisegepäck von Hb. Stationen nach Ungarn eingestellt. Die Abfertigung von Zivilreisenden und Zivilreisegepäck nach Ungarn erfolgt vom 1. November 1917 an gebrochen bis zur Uebergangsstation der k. u. k. Heeresbahn Nord.

i rusztowe zaprowadzono z ważnością od 15. października 1917 r. aż do odwołania, względnie do przeprowadzenia w drodze taryfowej, najdalej do 1. lutego 1918 r.

Austro-węg. ruch osobowy i tobołkowy ze stacyami c. i k. wojskowej kolei północnej. Z natychmiastową ważnością dodać należy na stronicy 38 dodatku I do austro-węg. taryfy osobowej i tobołkowej ze stacyami c. i k. wojskowej kolei północnej w rozdziale »Z Moraw. Ostrawy-Oderfurt«: »134 km. Strzemieszyce, via Trzebinia-Szczakowa Granica, c. i k. kol. państw. K 0.59, wojskowa kolej północna K. O. 06, razem K 0.65.«

Wypowiedzenie taryfy bezpośredniego ruchu osobowego i tobołkowego między wojskową koleją północną a Węgrami. Dyrekcya król.-węg. kolei państwowych wypowiedziała taryfę dla przewozu osób, tobołków i pakietów z gazetami jako towar pilny między stacyami węgierskiemi z jednej, a stacyami c. i k. wojskowej kolei północnej z drugiej strony z dnia 1. sierpnia 1916, i dodatek I do tej taryfy z dnia 1. marca 1917 r. — z dniem 1. listopada 1917 r. Z tym więc dniem zastanowiono wydawanie bezpośrednich biletów jazdy i wysyłkę tobołków ze stacyi wojsk. kolei do Węgier. Odprawianie osób i wysyłka tobołków cywilnych do Węgier odbywa się od 1. listopada 1917 tylko do stacyi przejściowej c. i k. wojskowej kolei północnej.

Eisenbahnwesen.

Brückenwage in Nieklań. Am 12. September 1917 wurde die Gleisbrückenwage in der k. u. k. Heersbahnstation Nieklań in Betrieb genommen; Länge: 5.5 m, Tragfähigkeit 24.500 kg.

Verwendung durchgehender Frachtbriefe bei der Heeresbahn Nord. In den Hb.-Stationen werden Sendungen nach Stationen der Deutschen Militäreisenbahnen oder des Deutschen Reiches noch immer mit Frachtbriefen aufgeliefert, in welchen als Bestimmungsstation nicht die endgültige Bestimmungsstation, sondern die Uebergangsstation eingetragen ist mit dem Vermerk: »Zur Weiterbeförderung nach . . .« Nach den Bestimmungen des Zivilgütertarifes Teil I, Pkt. 2A, Seite 5, sind bei Aufgabe der Sendungen in Stationen der k. u. k. Hb. Nord nach Stationen des Deutschen Reiches bezw. nach Stationen der Militär-General-Direktion der Eisenbahnen in Warschau durchgehende österr.-ungar. Frachtbriefe zugelassen. Bei der Aufgabe in Hb.-Stationen hat daher als endgültige Bestimmungsstation im Frachtbriefe die letzte in Betracht kommende im Deutschen Reiche bezw. im deutschen Okkupationsgebiete gelegene Eisenbahnstation zu erscheinen. Die Frachtberechnung und Abfertigung erfolgt selbstverständlich nach wie vor nur bis zur Uebergangsstation auf das deutsche Okkupationsgebiet.

Kolejnictwo.

Waga pomostowa w Nieklaniu. Dnia 12. września 1917 r. uruchomiono torową wagę pomostową na stacyi Nieklań c. i k. wojskowej kolei północnej; długość: 5.5 m. siła nośna: 24 500 kg.

Użycie przejściowych listów przewozowych na wojskowej kolei północnej. Na stacyach wojskowej kolei północnej nadaje się jeszcze ciągle posyłki do stacyi niemieckich kolei wojskowych lub Państwa niemieckiego z listami przewozowymi, do których wpisuje się jako stacye kresową nie ostateczną stacyę kresową, lecz stacyę przejściową z uwagą: »Do dalszego transportu do . . .«. Wedle postanowień taryfy dla towarów cywilnych część I, punkt 2 A, stronica 5, dozwolone są przy nadawaniu posyłek na stacyach c. i k. woj. kolei póln. do stacyj Państwa niemieckiego, względniej do stacyj wojskowej jeneralnej dyrekcyi kolei w Warszawie, przejściowe austr.-węg. listy przewozowe. Przy nadawaniu tedy na stacyach woj. kolei póln. wymienić należy jako ostateczną stacyę kresową w liście przewozowym odnośna stacyę kolejową w Państwie niemieckim, względnie w niemieckim obszarze okupacyjnym. Obliczenie przewoźnego i wysyłka odbywa się oczywiście nadal tylko do stacyi przejściowej na niemiecki obszar okupacyjny.

Mitteilungen aus dem k. u. k. Okkupationsgebiete in Polen.

Polnische Volksbank. Vor kurzem fand in Lublin die Gründungsversammlung der Polnischen Volksbank statt, welche in nächster Zeit organisiert und in Wirksamkeit treten wird. Der Bank wurde die Unterstützung gewisser Landadelskreise, wie auch des in der »Volksvereinigung« konzentrierten Bauerntums zugesichert. Die Bank wird auch durch gewisse Industrielle und Handelskreise gefördert. Polnische Finanzinstitutionen in Warschau und Posen haben der neuen Bank ausgiebige Hilfe versprochen. Die

Wiadomości z c. i k. obszarów zajętych Polski.

Bank ludowy Ziemi Polskiej. W tych dniach odbyło się w Lublinie organizacyjne zebranie Banku ludowego Ziemi Polskiej, który w najbliższym już czasie przystąpi do organizacyi i działania. Bank ma zapewnione poparcie pewnych kół ziemiańskich, oraz włościaństwa, skupionego w »Zjednoczeniu Ludowem«. Popierają bank również pewne żywioły przemysłowe i handlowe. Polskie instytucye finansowe w Warszawie i Poznaniu przyrzekły nowemu bankowi wy-

Bank hat sich zur besonderen Aufgabe gestellt, Ackerbau, Industrie und polnischen Handel zu fördern.

Verordnungsblatt der k. u. k. Militärverwaltung in Polen. XXI. Stück vom 12. Oktober 1917. Inhalt: Amtlicher Teil: 84. Verordnung, betreffend die Kreiswahlordnung. 85. Verordnung, betreffend die Versorgung der Bevölkerung mit Bedarfsgegenständen. 86. Kundmachung, wegen Richtigstellung von Druckfehlern a) in der Verordnung vom 28. September 1917, über die Bestätigung von Todesurteilen und die Ausübung von Gnadnrechtes, b) in der Verorduun vom 30. September 1917, betreffend die Sicherung der Getreide- u. Kartoffelaufbringung. Nichtamtlicher Teil: Kundmachung des k. u. k. Kriegsministeriums, betreffend die Abänderung des Tarifes für die Beförderung von Zivilgütern, lebenden Tieren und Leichen auf den Linien der k. u. k. Heeresbahn Nord vom 20. Dezember 1916. — Kundmachung des k. u. k. Kriegsministeriums, betreffend die Aufnahme des Ladegleises Knothe in den Tarif für die Beförderung von Zivilgütern, lebenden Tieren und Leichen der k. u. k. Heeresbahn Nord vom 20. Dezember 1916. — Kundmachung des k. u. k. Kriegsministeriums, wegen Berichtigung der im XV. Stücke d. Verordnungsblattes veröffentlichten Kundmachung vom 28. Juli 1917, betreffend den 1. Tarif für die Beförderung von Zivilgütern usw., 2. Tarif für die Beförderung von Personen usw. der k. u. k. Heeresbahn Nord vom 20. Dezember 1916. Eröffnung neuer Stationen. — Kundmachung, betreffend den Postverkehr zwischen russischen Kriegsgefangenen im besetzten rumänichen Gebiete und Bewohnern des Militärgeneralgouvernements Lublin.

datną pomoc. Bank stawia sobie za specyalne zadanie popieranie rolnictwa przemysłu, oraz handlu polskiego.

Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce. Część XXI. z dnia 12. października 1917: Treść: Cząść urzędowa: 84. Rozporządzenie, dotyczące ordynacyi wyborczej powiatowej. — 85. Rozporządzenie w sprawie zaopatrywania ludności w niezbędne artykuły. — 86. Obwieszczenie, w sprawie uzupełnienia tekstu rozporządzenia z dnia 17-go września 1917 r., dotyczącego ustanowienia samorządu powiatowego. Część nieurzędowa: Obwieszczenie c. i k. Ministerstwa wojny, dotyczące uzupełnienia taryfy dla przewozu towarów cywilnych, żywych zwierząt i zwłok na liniach c. i k. wojskowej kolei północnej z dnia 20-go grudnia 1916 r. — Obwieszczenie c. i k. Ministerstwa wojny, dotyczące włączenia ładowni węgla Knothe do taryfy dla przewozu towarów cywilnych, żywych zwierząt i zwłok c. i k. północnej kolei wojskowej z dnia 20-go grudnia 1916 r. — Obwieszczenie c. i k. Ministerstwa wojny, w sprawie sprostowania obwieszczenia z dnia 28-go lipca 1917 r. ogłoszonego w XV. części dziennika rozporządzeń, dotyczącego 1. taryfy dla przewozu osób i. t. d. c. i k. wojskowej kolei północnej z dnia 20. grudnia 1916 r. — Otwarcie nowej stacyi. — Obwieszczenie, dotyczące obrotu pocztowego między rosyjskimi jeńcami wojennymi przebywającymi na zajętych obszarach Rumunii a mieszkańcami Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego Lubelskiego.

Mitteilungen aus dem kais. deutschen Okkupationsgebiete in Polen.

Beförderung von Holzverschlägen, Lattengestellen und Harassen. Aus einer Mitteilung des Kriegsministeriums, Kriegsamtstelle Warschau, geht hervor, daß der Arbeitsminister die Eisenbahndirektionen angewiesen hat, Holzverschläge, Lattengestelle und Harasse bis auf weiteres nur zerlegt zur Beförderung anzunehmen. Diese Maßnahme hat die Gewinnung von Frachtraum für Lebensmittel zur Folge.

Riemen - Freigabestelle im Generalgouvernement Warschau. Bei der Kriegsrohstoff - Stelle ist eine Abteilung »Riemen-Freigabestelle« errichtet worden. Der Zweck und die Tätigkeit dieser Stelle ist die Prüfung und Regelung des Verbrauches von Treibriemen jeder Art und von technischem Leder im Generalgouvernement Warschau, ferner die Einführung von Zellstoffriemen (Ersatzriemen).

Verkehrsverbot mit Grundstücken jenseits des Bugflusses. In Litauen und Wolynien, im Kreise der Etappeninspektion Bug und des Kommados von Brest-Litowsk ist nachstehende Verordnung erschienen: Jeder Verkauf, jede Erwerbung, wie auch jede Belastung eines Grundstückes, oder von Teilen desselben unter Lebenden, ist verboten und zwar auch in dem Falle, wenn dies im Exekutionswege erfolgt. Ausnahmen von diesem Verbote können mit Bewilligung des Oberkommandos oder der vom Oberkommando bestimmten Behörde zugelassen werden.

Verlegung der Hauptgeschäftsstelle Bialystok Am 1. Oktober 1917 ist die Hauptgeschäftsstelle für das Verwaltungsgebiet Ober Ost von Bialystok nach Kowno verlegt worden. Die Geschäftsstelle in Bialystok setzt ihre Tätigkeit unverändert fort.

Wiadomości z niemieckich obszarów zajętych Polski.

Transport przepierzeń z drzewa, stojaków z łat i harasów. Wedle zawiadomienia Ministerstwa wojny, biura urzędu wojennego w Warszawie, polecił minister robót publicznych dyrekcyom kolejowym, by przepierzenia z drzewa, stojaki z łat i harasy przyjmowano do transportu — aż do dalszego zarządzenia — jedynie w stanie rozłożonym Wskutek tego zarządzenia zyskuje się miejsce do ładowania środków żywności.

Biuro zwalniania rzemieni w Jeneralgubernatorstwie warszawskiem. Przy wojennem biurze dla surowców utworzono oddział »Biuro zwalniania rzemieni«. Celem i czynnością tego biura jest badanie i uregulowanie zapotrzebowania pędnych pasów wszelkiego rodzaju i skóry dla celów technicznych w Jeneralgubernatorstwie warszawskiem, oraz wprowadzenie rzemieni z miazgi drzewnej (rzemieni zastępczych).

Zakaz obrotu ziemią za Bugiem. Na Litwie i Wołyniu w obwodzie inspekcyi etapowej Bug i komendatury Brześcia Litewskiego wyszło następujące rozporządzenie:

Wszelka sprzedaż i wszelkie nabywanie, jako też wszelkie obciążanie gruntu, lub części między żyjącymi, jest wzbronione i to nawet w tym wypadku, jeżeli ono odbywa się w drodze egzekucyi. Wyjątki od tego zakazu mogą być dopuszczone za zezwoleniem komendy naczelnej, lub za zezwoleniem władzy, przez komendę naczelną do tego wyznaczonej.

Przeniesienie głównego Biura handlowego w Białymstoku. Dnia 1. października 1917 przeniesiono główne Biuro handlowe obszaru administracyjnego »Ober-Ost« z Białegostoku do Kowna. Biuro handlowe w Białymstoku pełni nadal swe czynności bez zmiany.

Forderungen gegen Schuldner in Riga. Nachdem Riga von den deutschen Truppen besetzt ist, können Forderungen gegen dort wohnhafte Schuldner in gleicher Weise, wie es bis zum 30. April 1917 für die übrigen besetzten Gebiete zulässig war, bei der Reichsentschädigungskommission zur Anmeldung gelangen. Die Anmeldungen müssen bis zum 30. November d. J. auf den vorgeschriebenen, von der Reichsentschädigungskommission zu beziehenden Vordrucken eingehen, später eingehende können keine Berücksichtigung finden.

Polnische Landes-Darlehenskasse. Das Institut hat die Filialen in Czenstochau und Sosnowice am 6. Oktober 1917 eröffnet.

75 Millionen - Anleihe der Stadt Warschau. Von der Warschauer Stadtverwaltung wird eine Anleihe von 75 Millionen polnischer Mark unter dem Namen »Sechsprozentige Anleihe der Landeshauptstadt Warschau, 1917«, aufgenommen.

Verordnungsblatt für das Generalgouvernement Warschau. Nr. 91 vom 20. Oktober 1917. Inhalt: 393 Polizeiverordnung über den Verkehr mit Butter.

Nr. 92 vom 23. Oktober 1917. Inhalt: 394. Polizeiverordnung über die Bekämpfung von Infektionskrankheiten. 395. Hefesteuerordnung. 396. Bekanntmachung, betreffend Umwandlung des Postamtes in Rawa in eine Postagentur.

Wierzytelności przeciw dłużnikom w Rydze. Po zajęciu Rygi przez wojsko niemieckie można wierzytelności przeciw jej mieszkańcom zgłaszać w państwowej komisyi odszkodowań w ten sam sposób, który był do 30. kwietnia 1917 dopuszczalny dla reszty zajętych obszarów. Zgłoszenia należy do 30. listopada b. r. wnieść na przepisanych drukach, które sprowadzić można od państwowej komisyi odszkodowań; późniejsze zgłoszenia nie będą uwzględnione.

Polska Krajowa Kasa pożyczkowa. Zakład otworzył filie w Częstochowie i Sosnowicach dnia 6. października b. r.

Pożyczka 75-milionowa miasta Warszawy. Zarząd miasta Warszawy zaciąga 75 milionową pożyczkę w markach polskich pod nazwą: »Sześcioprocentowa pożyczka stolicy kraju, Warszawy, 1917 r.

Dziennik rozporządzeń dla Jenerał - Gubernatorstwa Warszawskiego. Nr. 91 z dnia 20. października 1917 zawiera: 393. Rozporządzenie policyjne dotyczące przewozu masła.

Nr 92 z dnia 23. października 1917 zawiera: 394. Rozporządzenie policyjne dotyczące zwalczania chorób zakaźnych. 395. Ustawa o drożdżach. 396. Obwieszczenie dotyczące zmiany urzędu pocztowego w Rawie na agenturę pocztową.

Allgemeines.

Der Handel in Polen. In polnischen Handels- und Industriekreisen wird jetzt lebhaft dafür eingetreten, daß an dem Wiederaufbau des Handels in Polen alle zuständigen Kreise mitwirken sollen, und zwar auch solche, die sich bisher davon ferngehalten haben. Man will einen polnischen Handel schaffen ohne Kennzeichen der Rasse und Religion. Man will verhindern, daß die brauchbaren Kräfte auswandern und in der Fremde Arbeit suchen, während es im eigenen Lande genug zu tun gibt, um den Handel wieder emporzubringen.

Falsche Darlehenskassenscheine. In letzter Zeit sind falsche polnische Darlehenskassenscheine zu 50 M im Umlaufe. Die Falschstücke sind an folgenden Merkmalen zu erkennen: Druck verschwommen, die Zahlen 50 in den oberen Ecken der Rückseite etwas verlaufen, die Farbe im allgemeinen blässer, die Wasserzeichen sind nur auf dem äußeren unbedruckten Rande durch Preßstempel nachgeahmt. Diese gefälschten Wasserzeichen sind dadurch leicht zu erkennen, daß das gerippte Papier an den Preßstellen glatt gedruckt ist. was man bei schräger Haltung der Scheine gegen das Licht leicht erkennen kann.

Abkürzung der Aufbewahrungsfrist für unanbringliche Pakete. Die Anhäufung der unanbringlichen Pakete bei den österr. Postlagerämtern ergibt die Notwendigkeit, die für unanbringliche Pakete festgesetzte einjährige Lagerfrist abzukürzen. Es wird daher diese Frist bis zur Wiederkehr geregelter Verhältnisse auf sechs Monate herabgesetzt. Dies gilt auch für die bereits gegnwärtig bei den Postlagerämtern lagernden unanbringlichen Pakete.

Errichtung einer Deutschen Paß-Stelle in Krakau. In Krakau ist im Hause Asnykagasse 9., eine Deutsche Paß-Stelle neu errichtet worden; sie ist örtlich zuständig für den westlich der Wisloka liegenden Teil Galiziens und für die östlich der Wisloka liegenden Bezirkshauptmannschaften Tarnobrzeg und Kolbuszowa und für das österr.-ungar. Militärgeneralgouvernement Lublin und dessen Hinterland. Es wird besonders darauf aufmerksam gemacht, daß in

Sprawy ogólne.

Handel w Polsce. Polskie koła handlowe i przemysłowe obecnie starają się usilnie o współdziałanie przy odbudowie polskiego handlu wszystkich kompetentnych kół, a mianowicie i takich, które w tej sprawie stały zdala. Dąży się do stworzenia polskiego handlu bez znamion rasy i religii. Zamierza się zapobiec wywędrowaniu użytecznych sił i szukaniu pracy na obczyźnie, gdy dość jest do czynienia we własnym kraju, aby znowu podźwignąć handel

Fałszywe kwity Kasy pożyczkowej. W ostatnich czasach są w obiegu fałszywe polskie kwity Kasy pożyczkowej po 50 M. Okazy fałszywe łatwo można poznać po następujących znamionach: Druk zblakły, cyfry 50 na górnych rogach strony odwrotnej nieco zboczone, barwa w ogóle bledsza, znaki wodne tylko na zewnętrznym niezadrukowanym brzegu naśladowane są tłokiem wyciskowym. Te fałszowane znaki wodne dlatego można łatwo poznać, że żyłkowany papier w miejscach wycisku jest gładko drukowany, co łatwo wpada w oko, gdy się kwity trzyma ukośnie ku światłu.

Skrócenie czasu przechowania pakietów niedoręczalnych. Z powodu nagromadzenia takich pakietów w austr. składach pocztowych koniecznem jest skrócenie ustanowionego jednorocznego czasokresu ich przechowania. Aż do nastania uregulowanych stosunków skraca się ten czas do 6 miesięcy. Zmiana ta dotyczy także niedoręczalnych pakietów, które już są na składzie w urzędach pocztowych.

Założenie niemieckiego biura paszportowego w Krakowie. W Krakowie, w domu przy ulicy Asnyka 9, założono niemieckie biuro paszportowe; do niego przynależy na zachód od Wisłoki leżąca część Galicyi i na wschód od Wisłoki położone starotswa Tarnobrzeg i Kolbuszowa oraz austro - węgierskie Jeneralgubernatorstwo lubelskie i jego nieobjęty wojną teren. Zwraca się szczególną uwagę, że w Krakowie załatwia się tylko sprawy paszportowe i poświadczenia przynależności; dla wszystkich innych spraw po-

Krakau nur Angelegenheiten betreffend Päße und Heimatscheine erledigt werden; für alle anderen Anträge bleibt das Kaiserlich Deutsche Konsulat in Lemberg ausschließlich zuständig.

Beschränkung des Verkehres mit Säcken. Das Preßbüro der galizischen Statthalterei teilt mit: Behufs Vorbeugung der Massenausfuhr von Säcken aus Galizien erging eine Verordnung der Statthalterei, nach welcher die Aufnahme der im Lande bestehenden Säckevorräte angeordnet und außerdem die Verkehrsbeschränkung für Säcke eingeführt wird, welche darin besteht, daß für Transporte von leeren und auch mit Waren oder landwirtschaftlichen Produkten gefüllten Säcken über die Landesgrenze Transportbescheinigungen erforderlich sind; bei Sendungen, welche weniger als 100 Säcke enthalten, werden diese von den Bezirkshauptmannschaften (Magistraten), bei größeren von der Statthalterei erteilt.

Das österreichische Reichsgesetzblatt enthält u. a folgende Verordnungen:

Nr. 391 Vdg. vom 29. September 1917, betreffend die Festsetzung von Uebernahmspreisen für einzeine Frucht- und Futtergattungen.

Nr. 393 Vdg. vom 28. September 1917, betreffend Sicherungsmaßnahmen im Schuhverkehr.

Nr. 394 Vdg. vom 29. September 1917, betreffend die Regelung des Verkehres mit Milchzentrifugen und Buttermaschinen.

Nr. 397 Vdg. vom 24. Sptember 1917, wegen Richtigstellung von Fehlern in den Verordnungen des Amtes für Volksernährung vom 26. April 1917, R. G. Bl. 185, betreffend die Regelung des Verkehres hinsichtlich einiger Wildgattungen, und vom 16. August 1917, R. G. Bl. Nr. 343, betreffend die Regelung des Verkehres mit Süßwasserfischen

Nr. 400 Vdg. vom 5. Oktober 1917, betreffend die Errichtung eines Wirtschaftsverbandes der Erzeuger von landwirtschaftlichen Maschinen.

Nr. 401 Vdg. vom 8. Oktober 1917, betreffend die Inanspruchnahme von Zinnleitungen und der Zinnsiphonköpfe der Sodawasserflaschen.

Nr. 402 Vdg. vom 6. Oktober 1917, betreffend die Einführung von Transportbescheinigungen für Zuckerrüben.

Nr. 403 Vdg. vom 10. Oktober 1917, betreffend die Inanspruchnahme und Ablieferung von Gegenständen aus Kupfer und Kupferlegierungen.

Nr. 404 Vdg. vom 10. Oktober 1917 über die Errichtung einer Schutzstelle für östrreichische Vermögen im Auslande.

Nr. 405 Vdg. vom 10. Oktober 1917, betreffend die Ausdehnung der Ministerialverordnung vom 2. Jänner 1917, R. G. Bl. Nr. 2, auf die Flachsernte des Jahres 1917.

Nr. 406 Vdg. vom 10. Oktober 1917, womit die Kundmachung des Leiters des Handelsministeriums vom 25. August 1917, R. G. Bl. Nr. 360, betreffend die Erzeugung und den Verkehr mit Seife, Seifenpulver, Wasch- u. Scheuermittel, abgeändert wird.

Nr. 408 Vdg. vom 15. Oktober 1917, betreffend die Errichtung eines Fachausschußes der Exporthändler.

Nr. 409 Vdg. vom 18. Oktober 1917, betreffend die Regelung des Absatzes von Malzkeimen zur Versorgung der Preßhefeindustrie.

Nr. 411 Vdg. vom 19. Oktober 1917, betreffend die Abgabe von Zuckerrüben seitens der Zuckerfabriken als Ersatz für Rübenschnitte.

Nr. 412 Vdg. vom 21. Oktober 1917, betreffend die Einführung von Transportbescheinigungen für Karotten, Speisemöhren, Wrucken (Dorschen, Steckrüben, Kohlrüben), Stoppelrüben (Halmrüben, Wasserrüben) und Zwiebeln.

zostaje wyłącznie właściwy ces.-niemiecki konsulat we Lwowie.

Ograniczenie obrotu workami. Biuro prasowe galicyjskiego namiestnictwa donosi: Celem zapobieżenia masowemu wywozowi worków z Galicyi wydało namiestnictwo rozporządzenie, którem zarządzono spis istniejących w kraju zapasów worków, a nadto wprowadzono ograniczenie obrotu workami, polegające na tem, że dla przesyłek worków, tak próżnych, jako też wypełnionych towarami, lub produktami rolnymi poza granice kraju, wymagane jest poświadczenie transportowe, wydawane przy przesyłkach, zawierających mniej, niż sto sztuk, przez starostwa (magistraty), zaś przy większych przez namiestnictwo.

Austryacki dziennik ustaw państwa zawiera m. i. następujące rozporządzenia:

L. 391 rozp. z dnia 29. września 1917, dotyczące cen zakupu niektórych gatunków owoców i paszy.

L. 393. rozp. z dnia 28. września 1917, dotyczące środków zabezpieczenia obrotu obuwiem.

L. 394. rozp. z dnia 29. września 1917, dotyczące uregulowania obrotu odśrodkowcami do mleka i maszynami do wyrobu masła.

L. 397 rozp. z dnia 24. września 1917 względem sprostowania błędów w rozporządzeniach urzędu wyżywienia ludności a to z dnia 26. kwietnia 1917, dz. u. p. L. 185, dotyczącem uregulowania obrotu niektórymi gatunkami dziczyzny, z dnia 16. sierpnia 1917, dz. u. p. L. 343, dotyczącem uregulowania obrotu rybami wód słodkich.

L. 400 rozp. z dnia 5. października 1917, dotyczące założenia związku gospodarczego fabrykantów maszyn rolniczych.

L. 401 rozp. z dnia 8. października 1917, dotyczące zajęcia przewodów cynowych i cynowych nagłówków syfonowych do flaszek na wodę sodową.

L 402 rozp z dnia 6. października 1917, dotyczące zaprowadzenia poświadczeń transportowych na buraki cukrowe

L. 403 rozp. z dnia 10. października 1917, dotyczące zajęcia i oddania przemiotów z miedzi i aliażu miedzi:

L. 404 rozp. z dnia 10. października 1917, dotyczące ustanowienia urzędu ochrony austryackich majątków za granicą.

L. 405 rozp. z dnia 10. października 1917, dotyczące rozszerzenia rozporządzenia ministeryalnego z 2. stycznia 1917, dz. u. p. L. 2, na zbiór lnu z roku 1917.

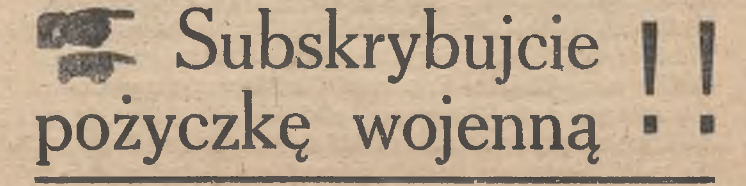
L. 406 z dnia 10. października 1917, którem zmieniono ogłoszenie kierownika ministerstwa handlu z 25. sierpnia 1917, dz. u. p. L. 360, dotyczące wyrobu i obrotu mydłem, proszkiem mydlanym, środkami do prania i szorowania.

L. 408 rozp. z dnia 15. października 1917, dotyczące ustanowienia fachowego wydziału handlarzy eksportowych.

L. 409 rozp. z dnia 18. października 1917, dotyczące uregulowania zbytu zarodków słodowych do zaopatrzenia przemysłu drożdżowego.

L. 411 rozp. z dnia 19. października 1917, dotyczące oddania ze strony fabryk cukru buraków cukrowych w miejsce krajanych buraków.

L. 412 rozp. z dnia 21. października 1917, dotyczące zaprowadzenia poświadczeń transportowych na karoty, marchew, brukiew, rzepę pastewną i cebulę.

Einziehung der Banknoten zu 50 Kronen mit dem Datum vom 2. Jänner 1902. Die jetzt im Umlaufe befindlichen Banknoten zu 50 Kronen mit dem Datum vom 2. Jänner 1902 werden einberufen und eingezogen. Die gegenwärtig im Umlaufe befindlichen Banknoten zu 50 Kronen mit dem Datum vom 2. Jänner 1902 sind bei den Hauptanstalten und Filialen der Österreichisch-ungarischen Bank **bis 31. Juli 1919 zur Zahlung oder Verwechslung** zu bringen, so daß der 31. Juli 1919 die letzte Frist für die Einziehung dieser Banknoten ist.

Schutzstelle für österreichische Vermögen im Auslande. Durch eine im Reichsgesetzblatt verlautbarte Verordnung des Handelsministers wird die von den Handels- und Gewerbekammern und vom Oesterreichischen Handelsmuseum gebildete „Schutzstelle für österreichische Vermögen im Auslande" geregelt. Die Schutzstelle bezweckt die Sicherung der durch den Krieg und die Maßnahmen der feindlichen Staaten bedrohten oder verletzten österreichischen Vermögensinteressen. Zur Besorgung der laufenden Angelegenheiten, insbesondere zur Sammlung und Ordnung der Anmeldungen von Forderungen, sowie zur Vertretung der einzelnen Ansprüche wird bei der niederösterreichischen Handels- und Gewerbekammer eine Geschäftsstelle errichtet. Alle Organe der Schutzstelle sind in Ansehung der zu ihrer Kenntnis gelangenden Geschäftsverhältnisse zur strengsten Verschwiegenheit verpflichtet. Die Schutzstelle steht unter staatlicher Aufsicht, die vom Handelsministerium ausgeübt wird.

Kartoffeln-Höchstpreise in Galizien. Mit Verordnung des k. k. Statthalters in Galizien vom 30. September 1917 Zahl: 20897/Ad. wurde beim Kleinverkauf von Kartoffeln aus der Ernte des Jahres 1917 der Höchstpreis mit 68 h für 1 kg Küpfler und 34 h. für 1 kg. Kartoffeln sonstiger Sorten festgesetzt. Diese Preise gelten für gesunde, angemessen trockene, erdund keimfre e Kartoffeln.

Einhaltung des Höchstpreises — kein Schutz vor Verfolgung wegen Preistreiberei. Vielfach ist die Meinung verbreitet, dass die Einhaltung des Höchstpreises die Verfolgung wegen Preistreiberei auf Grund der kaiserlichen Verordnung überhaupt ausschliesst. Diese Auffassung beruht auf einem Irrtume. Zwar zieht die Ueberschreitung bestehender Höchstpreise nach § 19 der genannten kaiserlichen Verordnung stets die Bestrafung durch die politische Behörde nach sich; ob in einer solchen Ueberschreitung jedoch auch das strafrechtlich zu ahndende Delikt der Preistreiberei nach § 20 der kaiserlichen Verordnung gelegen ist, bleibt der richterlichen Beurteilung im einzelnen Fall überlassen. Es kann nämlich einerseits trotz Einhaltung der festgesetzten Höchstpreise in besonderen Fällen eine Preistreiberei vorliegen, es kann aber andererseits trotz Ueberschreitung des Höchstpreises ein Grund zur strafrechtlichen Verfolgung nicht gegeben sein. Den Gerichten bleibt daher unbenommen, im einzelnen Fall Gutachten der Preisprüfungsstellen über die Angemessenheit der Preise auch solcher Bedarfsgegenstände einzuholen, für welche im Verordnungsweg Höchstpreise festgesetzt sind, und sind die Preisprüfungsstellen angewiesen worden, im Sinne der kaiserlich n Verordnung und ihres Statuts auch in den bezeichneten Fällen jedem Ersuchen der Gerichte um Erstattung von Gutachten zu entsprechen. Der Oberste Gerichtshof bemerkte zur Frage des Höchstpreises,

Wycofanie z obiegu banknotów po 50 Koron z datą 2. stycznia 1902. Będące obecnie w obiegu bilety bankowe 50-koronowe z datą 2. stycznia 1902 roku wycofuje się z obiegu. Banknoty 50-koronowe z datą 2. stycznia 1902 r. będące obecnie w obiegu należy przedłożyć **do dnia 31. lipca 1919 r.** w zakładach głównych lub we filiach Banku austryacko-węgierskiego przy zapłatach lub do wymiany. Dzień 31. lipca 1919 r. stanowi ostateczny termin wycofania tych banknotów z obiegu.

Urząd ochrony austryackich majątków za granicą. Dziennik ustaw państwa ogłosił rozporządzenie ministerstwa handlu, które uregulować ma „Urząd ochrony austryackich interesów majątkowych za granicą", utworzony przez izby handlowe i przemysłowe i austryackie muzeum handlowe. Zadaniem tego urzędu jest zabezpieczenie austryackich interesów majątkowych, zagrożonych lub naruszonych wskutek wojny lub zarządzeń państw nieprzyjacielskich. Do załatwiania spraw bieżących, w szczególności do zebrania i uporządkowania zgłoszonych wierzytelności, jakoteż do zastępstwa pojedynczych pretensyi, urządzona będzie filia przy dolno-austryackiej izbie handlowej i przemysłowej. Wszystkie organa urzędu ochrony obowiązane są do zachowania najściślejszej tajemnicy co do wszystkich interesów, jakie dojdą do ich wiadomości. Urząd ochrony zostaje pod nadzorem państwa, który wykonuje ministerstwo wojny.

Ceny maksymalne ziemniaków w Galicyi. Rozporządzeniem namiestnika Galicyi z dnia 30-go września 1917 r. l. 20897/Ad. ustanowiono przy drobnej sprzedaży ziemniaków zbioru 1917 r. cenę maksymalną 68 h. za 1 kg. rogalków, a 34 h. za 1 kg. ziemniaków innego gatunku. Ceny odnoszą się do ziemniaków zdrowych, odpowiednio suchych, oczyszczonych z ziemi i niekiełkujących.

Przestrzeganie cen maksymalnych — nie chroni od ścigania za podbijanie cen. Dość powszechne jest mniemanie, że przestrzeganie cen maksymalnych w ogóle wyklucza na mocy rozporządzenia cesarskiego ściganie za podbijanie cen. Zdanie to jest mylne. Wprawdzie przekraczający istniejące ceny maksymalne podlega karze ze strony władzy politycznej w myśl § 19. wymienionego rozporządzenia, czy jednak takie przekroczenie mieści w sobie znamiona karygodnego przekroczenia cen po myśli § 20. tego rozporządzenia, zależy od uznania sędziego w każdym pojedynczym wypadku. Mianowicie zdarzyć się może z jednej strony, że mimo przestrzegania ustanowionych cen maksymalnych, w szczególnych wypadkach popełnia się podbijanie ceny, z drugiej atoli strony przekroczenie cen maksymalnych nie uzasadnia jeszcze ścigania karnego. Pozostawia się tedy uznaniu sądów, czy w poszczególnym wypadku należy zasięgnąć opinii urzędu badania cen co do stosowności ceny także takich przedmiotów użytkowych, na które ustanowiono w drodze rozporządzenia ceny maksymalne, a urzędy te obowiązane są w myśl rozp. cesarskiego oraz swego statutu zadość uczynić tego rodzaju prośbie sądu o wydanie opinii. Najwyższy Trybunał sądowy zauważył co do kwestyi ceny maksymalnej, że tak rozporządzenie co do cen maksymalnych jakoteż postanowienia o podbijaniu cen, mają to wspólne zmianę, że ze względu na nadzwy-

dass sowohl die Höchstpreisverordnung als auch die Preistreiberbestimmungen gemeinsam haben, dass sie, den ausserordentlichen Verhälnissen Rechnung tragend, dem freien Handelsverkehr Schranken setzen, um hiedurch die Preisgestaltung zugunsten des Verbrauchers zu beeinflussen und zu regeln. Dass durch die Höchstpreisebestimmungen nach oben hin eine Grenze gezogen wird, hat nicht zur folge, dass jede innerhalb des Höchstpreisrahmens gestellte Forderung, also auch jene, die alle Merkmale einer Straftat in sich führt, straffrei wird.

Ein Jahrhundert Warschauer Börse. Am 12. April konnte die Warschauer Börse auf ihr hundertjähriges Bestehen zurückblicken. Der „Kurjer Warszawski" vom 12. April gibt einen kurzen geschichtlichen Abriss der Börse in Warschau, aus dem wir folgendes entnehmen: Der polnische Ausdruck für Börse „Giełda" (nach dem deutschen Wort „Gilde" gebildet), bedeutete im Altpolnischen den kaufmännischen Verein, dann den Ort, wo sich die Kaufleute zum Abschlusse von Geschäften trafen, ausserdem den Gasthof, in dem die zureisenden Kaufleute abstiegen und schliesslich auch die von den Kaufleuten veranstalteten Konferenzen. Börsen dieser Art gab es in Warschau seit dem Anfang des XIV. Jahrhunderts. Eine Börse im heutigen Sinne entstand in Warschau erst 1757. In diesem Jahre begannen sich die Warschauer Kaufleute jeden Mittwoch und Freitag in einem Saale im Rathause in der Altstadt zum Abschluss von Geschäften zu versammeln. Eine stetige Entwicklung der Börse wurde durch die in Polen herrschenden politischen Wirren gehemmt und erst die am 1. Mai 1809 im Herzogtum Warschau eingeführte französische Handelsgesetzgebung gab dem Warschauer Börsenwesen eine gesetzliche Grundlage. Es fehlte jedoch zunächst an einer eigenen Satzung und der Geschäftsbetrieb bewegte sich in gewohnheitsrechtlichen Bahnen. Als jedoch Stanislaw Staszic Direktor des Industrie- und Gewerbeausschusses wurde, kam auf seine Anregung eine Kommission zur Ausarbeitung einer Börsensatzung zustande, die am 12. April 1817 die Genehmigung des Königlichen Statthalters erhielt. Nach dieser Satzung wurde die Verwaltung der Börse vier Aeltesten und einem Schriftführer, die von den Bankiers und Kaufleuten gewählt wurden, übertragen, und sechs Makler bestellt. Zu Maklern konnten auch Juden ernannt werden, doch dürfte nur ein Drittel von den Maklern Juden sein. Die Eröffnung der Börse fand am 12. Mai 1817 statt, ihren Sitz hatte sie in dem ehemaligen Palais der sächsischen Könige in der Krakauer Vorstadt. Die ersten Aeltesten der Börse waren Samuel Frenkel, Heinrich Stöckert, Adrian Stamm und Adalbert Sommer. Mit der Gründung der ersten polnischen Bank im Jahre 1828 gingen die nach der Börsensatzung dem Stadtpräsidenten zustehenden Rechte auf den Bankpräsidenten über. Im Jahre 1872 erging für die Warschauer Börse eine neue, noch heute giltige Satzung.

czajne stosunki ograniczają wolny handel, aby w ten sposób wywrzeć wpływ na kształtowanie cen na korzyść konsumenta i ceny te uregulować. Z faktu, że postanowienia o cenach maksymalnych zakreślają granice ku górze, nie wynika jeszcze, że żadne żądanie w ramach cen maksymalnych, a więc i takie, które zawiera znamiona czynu karygodnego, nie jest karygodne.

Sto lat giełdy warszawskiej. Dnia 12. kwietnia b. r. minęło sto lat od chwili powstania giełdy warszawskiej. „Kuryer warszawski" z 12. kwietnia kreśli krótki szkic historyczny tej giełdy, w którym czytamy: Polski wyraz „giełda" (utworzony z niemieckiego „Gilde") oznaczał w języku staropolskim stowarzyszenie kupieckie, także i miejsce, gdzie się spotykali kupcy dla zawierania interesów, nadto oberżę, do której zajeżdżali przybyli kupcy, a w końcu także konferencye urządzane przez kupców. Giełdy tego rodzaju istniały w Warszawie od początku XIV. stulecia. Giełda w dzisiejszem rozumieniu powstała tam dopiero w r. 1757. W roku tym zaczęli kupcy warszawscy w celu zawierania interesów zgromadzać się w sali ratuszowej Starego Miasta. Stały rozwój giełdy tamowały panujące w Polsce rozterki polityczne, a dopiero zaprowadzone 1. maja 1809 r. w Księstwie Warszawskiem francuskie ustawodastwo handlowe dało giełdzie warszawskiej prawną podstawę. Zrazu jednak nie było własnego regulaminu, a obrót interesów odbywał się wedle prawa zwyczajowego. Dopiero gdy Stanisław Staszic został dyrektorem wydziału przemysłowego, powstała za jego inicyatywą komisya, mająca zadanie wypracowania regulaminu giełdowego, który dnia 12. kwietnia r. 1817 uzyskał sankcyę Namiestnika Królewskiego. Wedle tego regulaminu poruczono zarząd giełdy czteru najstarszym wiekiem i prowadzącemu pióro, wybieranym przez bankierów i kupców i ustanowiono 4 senzalów. Senzalami mogli także być w 1/3 Żydzi. Otwarcie giełdy odbyło się 12. maja 1817 r.; mieściła się ona w dawnym pałacu królów saskich na krakowskiem przedmieściu. Pierwszymi seniorami giełdy byli: Samuel Frenkel, Henryk Stöcker, Adryan Stamm, i Wojciech Sommer. Z chwilą założenia pierwszego banku polskiego w r. 1828 przeszły na prezydenta banku prawa, które wedle regulaminu giełdowego przysługiwały prezydentowi miasta. W r. 1872 wyszedł dla giełdy warszawskiej regulamin, który dotąd obowiązuje.

Firmeneinsicht.

Oesterreichische und ungarische Firmen können bei der k. u. k. Warenverkehrszentrale in die Liste der im k. u. k. Okkupationsgebiete Polens befindlichen Firmen Einsicht nehmen.

Wgląd do spisu firm.

Firmy austryackie i węgierskie mogą wglądać do znajdującego się w c. i k. Zarządzie obrotu towarowego spisu firm istniejących w c. i k. obszarach zajętych Królestwa Polskiego.

VII. KRIEGS-ANLEIHE!

Zeichnungen werden bei der k. u. k. Warenverkehrszentrale Krakau und ihren Expositu, ren Wien und Budapest, sowie bei den k. u. k. Auskunftstellen Krakau, Lemberg, Lublin und Radom entgegengenommen, wo alle näheren, die Subskription betreffenden Informationen erteilt werden.

Zeichnet Kriegs-Anleihe!

VII. Pożyczka wojenna!

Subskrypcye przyjmują: c. i k. Zarząd obrotu towarowego w Krakowie, jego ekspozytury we Wiedniu i Budapeszcie, oraz c. i k. Urzędy wywiadowcze w Krakowie, Lwowie, Lublinie i Radomiu, gdzie też można zasięgnąć bliższej informacyi dotyczącej pożyczki.

Subskrybujcie Pożyczkę wojenną!

Zeichnet Kriegs-Anleihe!

Subskrybujcie pożyczkę wojenną!

7 Kriegs-Anleihe!

Zeichnungen werden bei der k. u. k. Warenverkehrszentrale Krakau u. ihren Expadesituren Wien und Budapest, sowie bei den k. u. k. Auskunftstellen Krakau, Lemberg, Lublin und Radom entgegengenommen, wo alle näheren, die Subskription betreffenden Informationen erteit werden.

Zeichnet Kriegs-Anleihe!

7 Pożyczka wojenna!

Subskrypcye przyjmują: c. i k. Zarząd obrotu towarowego w Krakowie, jego ekspozytury we Wiedniu i Budapeszcie, oraz c. i k. Urzędy wywiadowcze w Krakowie, Lwowie, Lublinie i Radomiu, gdzie też można zasięgnąć bliższej informacyi dotyczącej pożyczki.

Subskrybujcie Pożyczkę wojenną!

Buchdruckerei JULIUS KITTL in Mähr.-Ostrau.